

Θέματα Προσομοίωσης 2018

Νεοελληνική Γλώσσα Γενικής Παιδείας

Γ' Λυκείου

Απαντήσεις

A1. Αγαπητοί συμμαθητές,

Στα πλαίσια της ομιλίας για τη Βουλή των Εφήβων με θέμα «ενίσχυση της δημοκρατίας», αποφάσισα να σας παρουσιάσω το περιεχόμενο κειμένου ο συγγραφέας του οποίου εξετάζει τρόπους αναθέρμανσης της πολιτικής αρετής. Συγκεκριμένα ορίζει την πολιτική αρετή ως το πάθος για προαγωγή του κοινού συμφέροντος και αντιμετώπιση των εχθρών της δημοκρατίας, για να καταδείξει πως προϋπόθεσή της είναι ο πατριωτισμός. Έτσι εισάγει τον προβληματισμό για το είδος του πατριωτισμού που ενδυναμώνει τη δημοκρατία. Διακρίνει, λοιπόν, τον πατριωτισμό της ομοιογένειας, για τον οποίο υποστηρίζει μια μερίδα ότι αποτελεί το θεμέλιο της δημοκρατίας, αφού παρέχει το έρεισμα μιας συγκεκριμένης κοινής κουλτούρας και έναν πολιτικό πατριωτισμό, που προτάσσει πανανθρώπινες αξίες. Ο ίδιος είναι υπέρμαχος του δεύτερου είδους, καθώς υποστηρίζει ότι αναζωογονεί την πολιτική αρετή και τη δημοκρατία.

Ευχαριστώ για το χρόνο σας.

B1. Ο ορθός πατριωτισμός μπορεί να ενισχυθεί μόνο με την τόνωση της πολιτικής αρετής. Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη πολιτικής συνείδησης θα μετατρέψει τους πολίτες από παθητικοποιημένα άτομα σε ενεργά μέλη της κοινωνίας, που αγωνίζονται για τη διασφάλιση των ανθρώπινων δικαιωμάτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής. Επιπλέον αποτελεί την αναγκαία συνθήκη για τη συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων και την εξάλειψη μεσσιανικών τάσεων. Με την ταυτόχρονη αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι νέες τεχνολογίες αλλά και του θεσμοθετημένου δικαιώματος της δημόσιας διαβούλευσης θα ενισχύσουν την εθνική τους παρουσία. Σε συνθήκες, λοιπόν, παγκοσμιοποίησης μόνο ένας τέτοιος πατριωτισμός έχει νόημα.

B2. Στην πρώτη παράγραφο χρησιμοποιείται ως μέσο πειθούς η αυθεντία με την αναφορά στους κλασικούς, το Μοντεσκιέ και το Ρουσό και επιχείρημα: «Αν οι πολίτες ...βρίσκεται στον πατριωτισμό.»

B3. α. Το απόσπασμα είναι δοκίμιο γιατί έχει θέμα διαχρονικό: το είδος πατριωτισμού που μπορεί να αναθερμάνει την πολιτική αρετή, έχει ύφος οικείο, αυτό αποδεικνύεται από τη χρήση των ερωτήσεων στην 5η§ καθώς και τη χρήση α' ενικού και πληθυντικού προσώπου (εγώ νομίζω, χρειάζεται να υπερασπιζόμαστε) που στήνουν γέφυρες επικοινωνίας με το αναγνωστικό κοινό, αλλά και από το παράδειγμα με τους Ιταλούς που κάνει το λόγο πιο παραστατικό και γι' αυτό ευκολονόητο. Η γλώσσα κινείται ανάμεσα στην αναφορική και ποιητική της λειτουργία (το θεμέλιο της πολιτικής αρετής (2η§), δύο τύποι πατριωτισμού, που αναμετριούνται σήμερα στη θεωρητική συζήτηση (3η§), χρειάζεται υποχρεωτικά να «καθαρίσουμε» όσους είναι πολιτισμικά, εθνικά ή θρησκευτικά διαφορετικοί (5η§).

β. ως «κοινοτιστές» (4η§): ορολογία

-όπως η ελευθερία, η δημοκρατία, τα δικαιώματα γενικά και αφηρημένα-(4η§): παράθεση παραδειγμάτων

-δηλαδή να εκπληρώνουν το κοινωνικό τους χρέος, να ενεργοποιούνται για την κοινή ελευθερία, να επαγρυπνούν ενάντια στις παραβιάσεις των δικαιωμάτων-(4η§): επεξήγηση

να «καθαρίσουμε» (5η§): μεταφορική χρήση λέξης

B4. α. αντιστέκονται: ενδίδουν, υποχωρούν

καταπολεμούν: ενισχύουν, υποστηρίζουν

θεωρητικοί: πρακτικοί, εμπειρικοί

αυτοπροσδιορίζονται: ετεροπροσδιορίζονται

αλληλεγγύη: υπονόμευση

β. Ο επιστημονικός λόγος δεν είναι δογματικός. Με τη χρήση, λοιπόν, του ρήματος «νομίζω» ο συγγραφέας παραθέτει την άποψή του και διερευνά την ορθότητά της με την παράθεση επιχειρημάτων χωρίς να την επιβάλλει.

γ. έπειτα: ακολούθως, στη συνέχεια

αντίθετα: από την άλλη

αλλά: όμως

όμως: ωστόσο

Γ. Τίτλος: Η ειρηνική επιβίωση και συμβίωση των λαών

Πρόλογος: Τα τελευταία χρόνια το μεταναστευτικό πρόβλημα έχει αναχθεί σε βασικό πρόβλημα της παγκόσμιας κοινότητας. Η κατάργηση των συνόρων με την παγκοσμιοποίηση σε συνδυασμό με τη ζοφερή πραγματικότητα που έχει διαμορφωθεί σε ορισμένες χώρες, οδηγούν πολλούς απελπισμένους ανθρώπους στη φυγή και την αναζήτηση άλλων τόπων εγκατάστασης με καλύτερες συνθήκες διαβίωσης. Από την άλλη πλευρά, όμως, αυτή η αθρόα εισροή μεταναστών σε άλλες χώρες δημιουργεί προβλήματα στους γηγενείς πληθυσμούς που προσλαμβάνουν τη μορφή ενός πατριωτικού εθνικισμού. Ωστόσο στις υπάρχουσες συνθήκες ένας στείρος εθνικισμός υπονομεύει την ειρήνη, ενώ ένας γνήσιος πατριωτισμός που εκπηγάζει από διαχρονικές αξίες μπορεί να γίνει ο ακρογωνιαίος λίθος της συναδέλφωσης των λαών.

Σχεδιάγραμμα:

Α΄ Ζητούμενο: παράγοντες ενίσχυσης της εθνικής ταυτότητας στις σύγχρονες συνθήκες:

- φυσικό περιβάλλον ως πηγή ζωής όλης της ανθρωπότητας → άρρηκτη σύνδεση με το δομημένο περιβάλλον ως πηγή πολιτισμού → ταυτόχρονη ανάδειξη της φυσικής ομορφιάς αλλά και των μνημείων που αποτελούν αδιάμφευστους μάρτυρες της πολιτιστικής ταυτότητας κάθε λαού αλλά ταυτόχρονα και κληρονομιά όλης της ανθρωπότητας που οφείλει να τη σεβαστεί.
- δημοκρατία → γέννημα του ελληνικού πολιτισμού → η διαφύλαξη και η ενίσχυσή της εγγυώνται όχι μόνο τη συνέχεια της ελληνικής παράδοσης αλλά καλλιεργούν και ένα πνεύμα αλληλεγγύης και συναδέλφωσης των λαών, αφού θεμέλιο της δημοκρατίας είναι η ηθική ακεραιότητα του πολίτη που ενεργεί για το κοινό συμφέρον.
- γλώσσα → η ελληνική γλώσσα με τη μακραίωνη παρουσία της δεν αποτελεί ένα απλό εργαλείο επικοινωνίας αλλά έχει αποκτήσει ηθικό περιεχόμενο → είναι φορέας υψηλών ιδανικών και αξιών που γέννησε ο αρχαιοελληνικός πολιτισμός → μέσα από τα κείμενα που διασώζει δεν μεταφέρει απλώς την ιστορία από γενιά σε γενιά διασφαλίζοντας έτσι την πολιτιστική συνέχεια αλλά διαπλάθει και χαρακτήρες → η ηθική ακεραιότητα αποκλείει φαινόμενα ρατσισμού
- λαϊκή παράδοση → διασώζει την ιστορία μας μέσα από τα δημοτικά τραγούδια, τους παραδοσιακούς χορούς και τα διάφορα έργα τέχνης που είναι εμπνευσμένα από τις εθνικές περιπέτειες, ταυτόχρονα όμως προβάλλει και μια ανθρωπιά καθώς αναδεικνύει τον πανανθρώπινο χαρακτήρα αυτών των περιπετειών και ευαισθητοποιεί.
- θρησκεία → η ορθοδοξία όχι μόνο αποτελεί το συνεκτικό κρίκο ενός έθνους όλα αυτά τα χρόνια που το θωράκισε απέναντι στην ξένη κυριαρχία αλλά ταυτόχρονα διδάσκει την ελευθερία της βούλησης και το σεβασμό του διαφορετικού

Β΄ Ζητούμενο: το περιεχόμενο εκείνο της ευρωπαϊκής εκπαίδευσης που θα διαφυλάσσει την εθνική ταυτότητα χωρίς ταυτόχρονα να πυροδοτεί το ρατσισμό:

- καλλιέργεια οικουμενικής συνείδησης παράλληλα με την εθνική → οι άνθρωποι θα κατανοήσουν ότι η ιδιότητα του κοσμοπολίτη δεν αντιμάχεται την ιδιότητα του Έλληνα → θα συνειδητοποιήσουν πως μόνο μέσα από την ενασχόλησή τους με τα παγκόσμια προβλήματα θα εδραιώσουν την ύπαρξή τους και τη θέση τους στην παγκόσμια κοινότητα.
- συγκριτική μελέτη των πολιτισμών μεταξύ τους έτσι ώστε να αναδειχθούν τα στοιχεία που ενώνουν τους λαούς και εκείνα που τους χωρίζουν να μεταβληθούν σε μοχλούς ανανέωσης και ανατροφοδότησης των εθνικών πολιτισμών
- διαμόρφωση πολιτικής συνείδησης → οι πολίτες θα κατανοήσουν τη θεμελιώδη σημασία της συμμετοχής τους στα κοινά προβλήματα και στη διαδικασία λήψης αποφάσεων για την προβολή του εθνικού πολιτισμού αλλά και την προώθηση λύσεων σε πανανθρώπινα προβλήματα

- καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης → προστασία του φυσικού περιβάλλοντος ως παράγοντα διατήρησης των μνημείων αλλά και ως παράγοντα μιας αειφόρου ανάπτυξης που θα είναι προς όφελος όλης της ανθρωπότητας.
- θεμελίωση μιας ανθρωπιστικής παιδείας που περικλείει αξίες όπως ο σεβασμός στον άνθρωπο, η αυτοδιάθεση, η ανεξιθρησκεία, και εγκατάλειψη της αμιγούς τεχνοκρατικής εκπαίδευσης → η γνώση δεν θα αντιμετωπίζεται ωφελμιστικά, ως εργαλείο για την κοινωνική καταξίωση, αλλά ως πνευματικό αγαθό που εξασφαλίζει, βέβαια, τον βιοπορισμό ταυτόχρονα όμως εγγυάται την πνευματική, ψυχική και ηθική ανάταση του ανθρώπου → έτσι η επαφή με άλλους πολιτισμούς δε θα αντιμετωπίζεται ως απειλή αλλά ως ευκαιρία διεύρυνσης των πνευματικών οριζόντων και ανατροφοδότησης του εθνικού πολιτισμού → ενίσχυση ετερογένειας → αποφυγή μαζοποίησης

Επίλογος: Το πραγματικό, λοιπόν, πρόβλημα δεν είναι οι μετανάστευση πληθυσμών και η απειλή που αυτή μπορεί να συνεπάγεται για την εθνική ταυτότητα άλλων, αλλά η ποιότητα του σύγχρονου πολιτισμού που εστιάζει στην ύλη και σε αξίες εφήμερες και όχι διαχρονικές και πανανθρώπινες.

